

van der Kelen, A. (2025) "In hoeverre is Vietnam's vriendschapsstrategie voor hun buitenlands beleid een effectieve aanpak?" *Studiereisverslag, Conférence Olivaint* Genootschap, vol. 70, pp. 75–80.

In hoeverre is Vietnam's vriendschapsstrategie voor hun buitenlands beleid een effectieve aanpak?

Alexia van der Kelen, Olivaint Genootschap van België, BE

1. Inleiding

Vietnam heeft sinds einde van de Vietnamoorlog een strategie ontwikkeld in zijn buitenlands beleid. De nadruk ligt op het opbouwen van vriendschappelijke relaties met zoveel mogelijk lande. Deze diplomatieke aanpak, ook wel bamboediplomatie, is een directe weerspiegeling van Vietnam's geschiedenis en de behoefte om zijn onafhankelijkheid te waarborgen. Tijdens de educatieve reis in Vietnam werd het duidelijk hoe belangrijk Vietnamese burgers de relatie met ons, als Belgische studenten, vinden. De vraag rijst echter of deze strategie voor een positieve evolutie van het land zorgt of dat het hen onzichtbare barrières oplegt die de ontwikkeling van Vietnam verder belemmerd. Er wordt eerst gekeken naar het ontstaan van deze mentaliteit, vervolgens specifiek in te gaan op de relatie met België en tot slot deze strategie in vraag gesteld.

2. Het ontstaan van de mentaliteit

De wortels van de huidige diplomatieke strategie van Vietnam liggen in de nasleep van de Vietnamoorlog. Na de oorlog, in 1975, moest Vietnam zichzelf opnieuw uitvinden. De nadruk werd gelegd op herstel en heropbouw terwijl het verleden achterwegen werd gelaten. Soldaten

lieten alle oorlogsverhalen achter zich en probeerde hun leven opnieuw op te bouwen zonder aan het verleden te denken.

Schrijvers, filmmakers moesten de oorlog positief uitdrukken waarbij ze met drie criteria 's rekening moesten houden. De eerste is: 'begrijpelijkheid', waar het beeld van de oorlog begrijpelijk en eenduidig moet zijn. De tweede criteria is de afstand tot het onderwerp. Het werk moest een zekere afstand tot de gebeurtenissen tonen om emotionele weergave te vermijden. Ten derden moesten positieve conclusies worden getrokken van de oorlog. De nadruk werd gelegd op de spirituele en symbolische waarde van de soldaten, terwijl een negatieve kijk werd vermeden. Vietnam was als klein onderontwikkeld land fier op hun gevechtsoverwinning.

Deze benadering vindt ook zijn weerspiegeling in de manier waarop Vietnam diplomatieke betrekkingen onderhoudt met andere landen. Problemen en negatievекanten van de relatie worden verborgen, terwijl de nadruk op positieve relaties en samenwerkingen versterkt worden.

3. Cultureel aspect

Vietnam hecht veel belang aan tradities, hun geschiedenis en sociale normen. Vietnam werd heel lang beïnvloed door de Chinese cultuur die nadruk legt op familie. De confucianistische invloed hecht veel belang aan respect voor ouders en grootouders. De familiehiërarchie is nog steeds voelbaar, jongeren voelen een hoge druk om goed te presteren en te gehoorzamen.

Daarnaast hecht het veel waarde aan de groep. De focus ligt op het samenwerken en sociale cohesie. Solidariteit en gemeenschapsgevoel vormen de kern van het sociaal leven, Vietnamezen zullen altijd mensen met open armen ontvangen.

Er is een mix aan culturen. Zo vormen boeddhisme, Confucianisme en Christenen een belangrijke rol in dagelijks leven van Vietnamezen. Hun cultuur ligt ook mee aan de basis van hun mentaliteit die ze nu meedragen met hun beleid.

4. Buitenlands beleid van Vietnam

Het buitenlands beleid van Vietnam is sterk verbonden, en hierdoor ook redelijk stabiel, met Communistische Partij van Vietnam (CPV) dat gericht is op de bevordering van nationale veiligheid en welvaart. Het is lang een niet-gebondenheidsbeleid geweest waarbij de "3 nee's"-principes werd

gehanteerd: geen militaire allianties, geen buitenlandse basis op Vietnamees grondgebied en geen relaties aangaan met één land ten koste van een ander land.

Naar aanleiding van de socio-economische crisis en de nieuwe politieke ideeën van de Sovjet-Unie gebeurde er in 1986 de economische transformatie onder de naam: Doi Moi. Deze hervorming heeft geleid tot meer proactieve integratie waarbij Vietnam deel werd van internationale organisaties zoals ASEAN en de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Meer buitenlandse vriendschappelijke relaties werden aangegaan en Vietnam is sindsdien minder afhankelijk van de socialistische landen zoals China.

5. Relaties met Grootmachten

Vietnam heeft sinds de hervorming niet minder dan 230 relaties met andere landen. Het centraal doel is om deze vriendschappelijke relaties te blijven verbeteren en begrip en gelijke macht op verschillende niveaus te realiseren. Vietnam is als enige land die op een korte tijd zowel Amerika, China als Rusland verwelkomde, wat getuigt van de flexibiliteit en het aanpassingsvermogen van zijn buitenlands beleid.

China. China is een van de belangrijkste partners van Vietnam, met sterke economische banden die bijdragen aan de sociale en economische ontwikkeling van Vietnam. Desondanks wordt deze relatie soms in twijfel getrokken, vooral door de recente pogingen van Vietnam om betere relaties met de VS op te bouwen. De balans tussen de relaties met China en de VS is een gevoelig kwestie.

Rusland. Rusland is een historische partner van Vietnam dat teruggaat tot de Sovjettijdperk. Rusland bood als enige Vietnam steun tijdens de Vietnamoorlog en de Cambodja inval. De huidige relatie bestaat voornamelijk uit militaire uitrusting en exploitatie van gas en olie. Vietnam is belangrijk voor Rusland wat betreft hun bodemrijkdom die noodzakelijk voor innovatieve technologie. De relatie met Rusland wordt versterkt door hun gezamenlijke defensieprogramma's. Deze samenwerking vormt echter een uitdaging voor Vietnam's "3 nee's"-principe.

Verenigde Staten. Ondanks de negatieve kijken van de VS als Poetins ontvangst in Vietnam bouwde ze sinds de Vietnamoorlog een constructieve relatie. Hun relatie is sinds 1995 genormaliseerd. In september 2023 tekende Vietnam en de VS het Comprehensive Strategic

Partnership, een akkoord dat duidelijk de bilaterale relatie naar voren schuift om de veiligheid en defensie aan de Zuid-Chinese Zee te optimaliseren.

Deze drie relaties met grootmachten zijn zeer belangrijk Vietnam en hun economische groei. Echter is dit voor Vietnam zoeken naar een balans tussen de banden met de verschillende grootmachten.

6. Relatie met België

Toen Vietnam nog in oorlog was er in 1973 de officieel start van de relatie tussen België en Vietnam. Het was een trage start waar de heropbouw en ontwikkeling van de infrastructuur in Vietnam op de voorgrond stond. Locomotieven waren een betrouwbaar en stevig voorbeeld dat voor zorgde dat hun relatie goed startte. In 1977 werd er de algemene overeenkomst ondertekend, over economische, industriële en technische samenwerking. De bilaterale relatie breidde zich verder uit met overeenkomsten op het gebied van investeringen, belastingheffing en sociale samenwerking.

België is de momenteel de 6de Europese handelspartner van Vietnam, met handel in chemische producten, machines, metaal, textiel en schoenen. De relatie zal in de toekomst meer gericht zijn op klimaatverandering, groene economie en genderongelijkheid. Het bilaterale programma eindigde in 2019 maar België blijft Vietnam steunen via indirecte kanalen zoals ngo's en universiteiten.

7. Bamboediplomatie

Vietnam's buitenlandse strategie wordt vaak gebracht onder de bamboediplomatie die staat voor het Vietnam 's flexibiliteit en veerkrachtigheid tegenover internationale relaties. Zo zorgt Vietnam, net zoals bamboe, dat ze gemakkelijk kan meedraaien in de steeds veranderende geopolitieke omstandigheden. Bamboe is staat sterk geworteld in de grond. Vietnam wil zijn nationale belangen behouden door zijn onafhankelijkheid proberen te bewaren. Bamboetakken staan ook steviger samen dat wilt zeggen dat Vietnam zich focust op het versterken van de collectieve eenheid in het land.

De belangrijkste kenmerken van de bamboediplomatie zijn: flexibiliteit en veerkracht die voornamelijk staat voor een positieve samenwerking met andere landen zonder zich te binden aan één geopolitieke alliantie. Vietnam hanteert nu vier "nee's"-principes, dat sinds 2019 is toegevoegd.

Het zal geen gebruik van geweld zal toestaan. Deze aanpak stelt Vietnam in staat om onafhankelijk te blijven en conflicten te vermijden door een neutrale positie in te nemen.

Vietnam streeft ernaar om evenwicht waarbij hij zijn nationale belangen vooropstelt, zoals veiligheid en economische groep, terwijl het zich aanpast aan die veranderende geopolitieke omstandigheden.

8. Conclusie

De bamboediplomatie van Vietnam zorgt voor een uitgebreid netwerk van positieve en wederzijdse voordelige relaties met een groot aantal landen. Dit zorgt ervoor dat Vietnam economische blijft groeien en zijn onafhankelijkheid blijft behouden die hij in het verleden niet had. Deze strategie zorgt er ook voor dat Vietnam zich kan aanpassen aan de veranderende geopolitieke omstandigheden en niet vastlegt aan één enkele grootmacht of ideologische positie. Daarnaast helpt het Vietnam ook om conflicten te vermijden door oplossingen te zoeken en een neutrale positie in te nemen. Deze mentaliteit is cruciaal voor het navigeren in een steeds meer multipolaire wereld. Het balanceren van relaties met grootmachten als Rusland, China en de VS is daarom van essentieel belang.

Echter neemt het ook nadelen met zich mee. Het balanceren tussen grootmachten zoals VS, China, Rusland, kan spanningen met zich meebrengen en leiden dat ze toch een kant moeten kiezen. Daarnaast is er in de relaties een gebrek aan diepgang waardoor ze het risico lopen op sterke steun tijdens crisissen. Ook onzichtbare barrières zoals minder gunstige compromissen aangaan om hun positieve relatie te bewaren kan ervoor zorgen dat deze strategie minder gunstig is. Of hun vriendschapsstrategie nu een gunstige keuze is, voor hun buitenlands beleid en dat van anderen, blijft op lange termijn de vraag.

Aansprakelijkheidsclausule

Dit artikel geeft enkel de visie van de auteur weer en het Olivaint Genootschap van België, vereniging zonder winstoogmerk, kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

Bibliografie

Nhàn, V.T. (2008) "The Diary of Đặng Thùy Trâm and the Postwar Vietnamese Mentality." *Journal of Vietnamese Studies* 3.2, pp. 180-195.

Thayer, C.A. (2018) "The Evolution of Vietnamese Diplomacy, 1986–2016." *Vietnam's Foreign Policy under Doi Moi*, ed. Hong Hiep Le and Anton Tsvetov, ISEAS–Yusof Ishak Institute, pp. 23–44.

FOD Buitenlandse Zaken - Buitenlandse Handel En Ontwikkelingssamenwerking, "Relaties Vietnam-België." vietnam.diplomatie.belgium.be/nl/relaties-vietnambelgie.

Ba Hai, N., and Kobayashi, K. (2022) "Vietnam-Russia Relations after 2022: Exploring the Challenges and Opportunities of 'Bamboo Diplomacy' in a Multipolar World." *The Russia Program*, therussiaprogram.org/vietnam_russia.